

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Marie Žiškové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Pavla Simona a Mgr. Ing. Radovana Havelce, rozhodl o návrhu **Okresního soudu v Příbrami** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Krajským soudem v Praze**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Příbrami pod sp. zn. 10 C 70/2014, o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 5. 6. 2013, čj. 42000/002376/13010/68/MK: žalobce **V. K.**, zastoupený JUDr. Vladimírem Kyselákem, advokátem se sídlem Zahradnická 140, Příbram, a žalovaná **Česká republika – Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5,

t a k t o :

- I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Příbrami pod sp. zn. 10 C 70/2014, o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 5. 6. 2013, čj. 42000/002376/13010/68/MK, **je s o u d ve správním soudnictví.**
- II. Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2014, čj. 43 Ad 36/2013 - 33, **se z r u š u j e.**

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Návrhem doručeným dne 27. 5. 2015 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon o některých kompetenčních sporech“), se Okresní soud v Příbrami, rozhodující v občanském soudním řízení, domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. b) zákona o některých kompetenčních sporech, který vznikl mezi ním a Krajským soudem v Praze, rozhodujícím ve věcech správního soudnictví, ve věci žaloby proti v záhlaví specifikovanému rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení.

[2] Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Okresní správa sociálního zabezpečení (dále jen „okresní správa“) vydala dne 29. 4. 2013 rozhodnutí čj. 42011/110-6311-18.10.2012-24/025/2012/VR, kterým žalobci uložila povinnost zaplatit regresní náhradu ve výši 26 875 Kč. Pravomoc okresní správy vyplývala z § 84 odst. 2 písm. a) bodu 6 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“), podle něhož okresní správa sociálního zabezpečení rozhodují v prvním stupni ve věcech pojištění podle odstavce 1 téhož ustanovení, tj. nemocenského

pojištění, a to (mimo jiné) o regresních náhradách. Okresní správa zdůvodnila, že žalobce svým protiprávním jednáním zavinil vznik sociální události (úrazu), z níž vznikl třetí osobě nárok na vyplacení dávky nemocenského pojištění v uvedené výši. Okresní správa přitom odkázala na rozsudek Okresního soudu v Příbrami ze dne 18. 4. 2012, čj. 2 T 151/2011 – 149 a poté na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 14. 8. 2012, čj. 10 To 342/2012 – 166, jimiž byl žalobce uznán vinným ze spáchání přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti dle § 147 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Přečinu se žalobce dopustil tím, že při plnění svých pracovních povinností nezajistil převážené ocelové dveře na paletě, která se převážila a spadla na poškozenou. Takto způsobené zranění vedlo k dočasné pracovní neschopnosti poškozené. Okresní správě proto vznikl nárok na zaplacení regresní náhrady ve výši vyplacené dávky nemocenského pojištění podle § 126 zákona o nemocenském pojištění.

[4] Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení, příslušná podle § 85 odst. 1 písm. b) zákona o nemocenském pojištění k rozhodnutí o odvolání ve věcech pojištění, v nichž v prvním stupni rozhodla okresní správa sociálního zabezpečení, napadeným rozhodnutím zamítla odvolání žalobce a rozhodnutí okresní správy potvrdila.

[5] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalované v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Krajský soud žalobu usnesením ze dne 18. 3. 2014, čj. 43 Ad 36/2013 - 33, odmítl s odůvodněním, že k rozhodnutí o věci je příslušný soud v občanském soudním řízení.

[6] Žalobce na základě poučení krajského soudu podal žalobu u Okresního soudu v Příbrami, tedy u soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení.

[7] Okresní soud v Příbrami s názorem Krajského soudu nesouhlasil a podal návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu.

II.

[8] Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi Okresním soudem v Příbrami, rozhodujícím v občanském soudním řízení a Krajským soudem v Praze, rozhodujícím ve věcech správního soudnictví, vycházel zvláštní senát ze svého rozhodnutí ze dne 12. 3. 2015, čj. Konf 8/2014 – 25 (publikováno pod č. 3227/2015 Sb. NSS). V nyní projednávané věci jde totiž o obdobný kompetenční konflikt, tedy o otázku, který ze soudů má pravomoc rozhodovat o sporech vzniklých z regresních náhrad dle § 126 zákona o nemocenském pojištění.

[9] Regresní náhrady jsou upraveny v § 126 zákona o nemocenském pojištění, podle něhož platí, že:

- (1) *Ten, kdo způsobil, že v důsledku jeho zaviněného protiprávního jednání zjištěného soudem nebo správním úřadem došlo ke skutečnostem rozhodným pro vznik nároku na dávku, je povinen zaplatit orgánu nemocenského pojištění regresní náhradu. Nárok na regresní náhradu nemá orgán nemocenského pojištění vůči pojištěnci, jemuž byla dávka vyplacena.*
- (2) *Jestliže skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku zavinilo více subjektů, odpovídají orgánu nemocenského pojištění společně a nerozdílně a vzájemně se vypořádají podle míry zavinění, pokud se nedohodnou jinak. Je-li jednou z těchto osob pojištěnec, kterému byla dávka vyplacena, odpovídají orgánu nemocenského pojištění jen ostatní subjekty; výše regresní náhrady se přitom poměrně snižuje. Spory o vzájemné vypořádání rozhodují soudy.*
- (3) *Regresní náhrada se stanoví ve výši vyplacené dávky.*

- (4) *Povinnost k zaplacení regresní náhrady vzniká na základě rozhodnutí příslušného orgánu nemocenského pojištění o povinnosti zaplatit tuto náhradu.*
- (5) *Nárok na zaplacení regresní náhrady zaniká uplynutím 5 let ode dne, kdy orgán nemocenského pojištění zjistil skutečnost, že ke vzniku sociální události, z jejíhož titulu byla dávka vyplacena, došlo v důsledku jednání uvedeného v odstavci 1, nejpozději však uplynutím 10 let ode dne vzniku této sociální události.*
- (6) *Ustanovení § 124 odst. 6 a 7 platí pro regresní náhradu obdobně.*
- (7) *Orgán nemocenského pojištění je povinen podat podnět příslušnému správnímu orgánu nebo jinému orgánu veřejné moci k zahájení řízení, pokud by v tomto řízení mohlo dojít ke zjištění zaviněného protiprávního jednání majícího význam pro regresní náhrady.*

[10] Odkaz v odst. 6 citovaného ustanovení umožňuje prominutí placení regresní náhrady a povolení placení regresní náhrady ve splátkách obdobně jako je tomu u povinnosti k úhradě přeplatku na dávce dle § 124 zákona o nemocenském pojištění.

[11] Dále je v souvislosti s určením příslušného soudu k posouzení rozhodnutí orgánu nemocenského pojištění o regresních náhradách podstatné ustanovení § 158 zákona o nemocenském pojištění nazvané Soudní přezkum, podle něhož platí, že:

Ze soudního přezkumu jsou vyloučena rozhodnutí o

- a) výplatě nemocenského po uplynutí podpůrčí doby,*
- b) ukončení nebo neuznání dočasné pracovní neschopnosti nebo potřeby ošetřování člena domácnosti orgánem nemocenského pojištění,*
- c) odnětí nemocenského z důvodu ukončení dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény anebo odnětí ošetřovného z důvodu ukončení potřeby ošetřování,*
- d) povolení placení přeplatku na dávce nebo regresní náhrady ve splátkách a o zrušení tohoto povolení,*
- e) prominutí neuhrazeného přeplatku na dávce nebo zaplacení neuhrazené regresní náhrady,*
- f) odstranění tvrdosti.*

[12] Konečně upravuje příslušnost soudu v souvislosti s rozhodováním o regresních náhradách i občanský soudní řád v § 9 odst. 2 písm. a) *[do 31. 12. 2013 se jednalo o písm. d) tohoto ustanovení]*, podle něhož platí, že krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně:

- a) ve sporech o vzájemné vypořádání úhrady přeplatku na dávce důchodového pojištění, nemocenského pojištění, státní sociální podpory a pomoci v hmotné nouzi a ve sporech o vzájemné vypořádání regresní náhrady zaplacené v důsledku vzniku nároku na dávku nemocenského pojištění.*

[13] Podle občanského soudního řádu tedy krajské soudy rozhodují ve sporech, které vzniknou na základě § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění (a rovněž § 124 odst. 3 téhož zákona ve vztahu k přeplatku na dávce) mezi subjekty, které v důsledku rozhodnutí orgánu nemocenského pojištění o povinnosti zaplatit regresní náhradu odpovídají tomuto orgánu společně a nerozdílně, a na vzájemném vypořádání mezi sebou se nedohodly.

[14] Pokud občanský soudní řád neupravil příslušnost soudů k posouzení samotné povinnosti zaplatit regresní náhradu (uložené správním rozhodnutím), je možný dvojí výklad pro určení příslušnosti soudů:

- 1) soudní ochranu poskytují správní soudy, v prvním stupni tedy soudy krajské (§ 7 odst. 1 s. ř. s.);
- 2) soudní ochranu poskytují civilní soudy v řízení podle části páté o. s. ř., v prvním stupni soudy okresní (srov. také § 249 odst. 1 o. s. ř.).

[15] K vyřešení otázky, který z výkladů je třeba použít, provedl zvláštní senát ve zmíněném rozhodnutí ze dne 12. 3. 2015, čj. Konf 8/2014 – 25 rozsáhlý historický a systematický výklad, kterým dospěl k závěru, že soudní ochranu ve věcech povinnosti zaplatit regresní náhradu mají poskytovat správní soudy. Poté přikročil k posouzení, zda regresní náhrady mají převážně soukromoprávní či veřejnoprávní charakter, přitom vycházel z teorie zájmové, mocenské a organické a také z metody právní úpravy. Užitím těchto metod rozlišování mezi právem veřejným a právem soukromým dospěl zvláštní senát k závěru, že povaha náhradového vztahu podle § 126 zákona o nemocenském pojištění je veřejnoprávní.

III.

[16] V nyní projednávané, skutkově i právně obdobné věci, nemá zvláštní senát důvod odchýlit se od uvedené prejudikatury, tedy od závěru, že náhradový vztah podle § 126 zákona o nemocenském pojištění má veřejnoprávní povahu. Rozhodnutí žalované o regresní náhradě tak mají přezkoumávat soudy ve správním soudnictví.

[17] Z vyložených důvodů proto zvláštní senát rozhodl, že příslušným rozhodnout je soud ve správním soudnictví (§ 5 odst. 1 zákona o některých kompetenčních sporech).

[18] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech současně s rozhodnutím sporu zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2014, čj. 43 Ad 36/2013 – 33.

[19] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o některých kompetenčních sporech závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude krajský soud pokračovat v řízení o podané správní žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 9. listopadu 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu